

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapăiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu Nrul acesta sistăm espedarea foiei pentru p. t. dd, cari nu și-au reinnoit abonamentul.

Prenumerațiune nouă

la
„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumérantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.*)

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 10 Ianuarie

„Gazeta Transilvaniei” este de vre-o câteva zile acum mai de săptămâni încoace foarte neliniscită, pentru că deputatul cetății Brașovului, Nicolae Străvoiu, fiind la dieta din Budapesta, a intrat în clubul partidei liberale guvernamentale.

„Gaz. Trans.” face din pa-ul dlui Străvoiu, o cestiune de stat, les-națiune și în ingrigirea ei cea mare de pericolii, cari pot veni preste toți Românii, căci dl Străvoiu a intrat în clubul partidei guvernamentale, provoacă pe toată lumea să se declare și ne provoacă și pe noi, acum a doua oară, a ne „da deslușire de pre aceea, „dacă aprobăm demersurile deputatului Străvoiu sau nu.”

Dl Străvoiu la rëndul seu află cu cale a da unele desluciri de pre pro-

cederea sa, care culminează în convingerea domniei sale, că „interesele Românilor și Maghiarilor după împregiurările noastre geografice și etnografice, sînt așa de strîns legate între sine, încât chiar existența acestor două elemente este condiționată dela o bună înțelegere între aceste două popoare, și că prin urmare acela, căruia iar succede a aduce în consonanță interesele acestor elemente, astăzi desbinat, ar câștiga mari merite nu numai pentru națiunea sa, ci și pentru patrie, care prin împăcarea Românilor cu Ungurii s'ar întări și consolida în mod foarte însemnat.” Dl Străvoiu dice mai departe, „că conlucrarea la acest scop patriotic și național nu poate fi condiționată de participarea la una sau la altă partidă dietală. În ori ce partidă se poate lucra la ajungerea acelu scop.”

După ce arată că stînga extremă, conform principiilor sale, eschide a priori ori ce rezultat al tendențelor sale, iară opozițiunea reunită deocamdată este preocupată numai de cugețul, cum să restorne guvernul actual, — după o orientare de 14 zile și după o matură consultare cu alți bărbați de ai noștri, s'a decis a intra în clubul partidei liberale, unde va avé ocaziune de a conduce destinele țerei, de a-i informa despre convingerile sale și în acest mod de a lucra în direcțiunea de mai sus. Un motiv ponderos pentru dl Străvoiu, care l'a îndemnat la această procedere a sa este pericolul iminent, de care sînt amenințați deopotrivă Românii și Maghiarii, pericolul panslavismului. Convingându-se însă, că ori ce rezultat în direcțiunea arătată este eschis și imposibil, dl Străvoiu promite a „face ceea ce trebuie să facă un om onest.”

Mărturisim că noi cari n'am avut nici o cunoștință despre intrarea dlui deputat Străvoiu în clubul partidei guvernamentale și cu atât mai puțin despre îndemnul ce le a avut ca să facă pasul aceasta, n'am putut

dice nici un cuvânt nici despre una nici despre alta.

Acum după ce scim și noi ceea ce s'a publicat în „Gazeta Transilvaniei” și după ce aceasta ne provoacă cu atâta insistență să ne deslucim, dacă aprobăm demersurile d-lui Străvoiu sau nu, răspundem pe scurt: că noi până acum nu vedem din partea d-lui Străvoiu nici un demers; el numai promite până acum că este gata a face ceva. Nu scim până acum nici care este baza de operațiune pe care vrea să întreprindă ceva, ci numai operațiunea. Prin urmare, pronunțarea în merit, după noi, este prematură, pentru că meritul încă nu există. Intrarea într'un club încă nu este o acțiune meritorie.

Însă dacă am vedé, că dl Străvoiu s'ar pune la dispozițiunea guvernului spre a merge orbiș cu el, atunci verdictul nostru ar fi gata, pentru că noi n'am înțeles nici când așa activitatea, pre lângă care am stăruit dela început.

Ne oprim de astădată aci și nu reflectăm nici la deslucirile d lui Străvoiu și nici la reflexiunile „Gazetei Transilvaniei.” Ne permitem însă totuși a încheia atragînd atențiunea și a colegei noastre și a publicului nostru român, că nu pasul unui deputat într'un club, ci cestiunea care „Gazeta Trans.” o a legat de acel pas, este o cestiune serioasă, cu care trebuie umblat mai cu serioșitate de cum s'a urmat și se urmează în partea din care este combătută.

Revista politică.

Sibiu, în 20 Ianuarie.

Alaltăeri s'a deschis parlamentul din Budapesta. Cu ingrigire trebuie să privim la acele ce ne va aduce activitatea acestui parlament. El se va ocupa în prima linie cu bugetul, cu împrumuturile realizate și proiectate.

„Înce-tă Nonule!” strigă Păunaș curmînd jocul. „Anița, adă ne mîncare și beutură, să ne veselim. Lui Nonu îi ride inima, el nu poate mîncă de bucurie. Așa e când bucuria e prea mare, omul își pierde pofta de mîncare, el se hrănesce cu bucuria. Hrana sufletească, așa spun învățații și pățiții bătrîni, e mai pe sus de hrana trupească.

Nonu nu putea nîncă de bucurie, dar pentru acea nu cruța păharul. Păharul însă face ca bucuria să veselie să crească, să se înmulțască. Așa e firea păharului. Și Nonu, care duse după olaltă în 5—6 rënduri păharul la gură, căpeta înimă preste bucurie și veselie. Cine poate să tacă când sufletul îi e plin de bucurie, acela trebuie să fie mut. Iar Nonu, chiar și dacă ar fi fost mut, încă ar fi putut vorbi prin dipla sa. El însă începî să vorbească și din gură și și din diplă.

Vorba lui era cînteca lui Păunaș:

„La umbră de stăjerel
Doarme un voinic tinerel
Și frunța cade pe el...”

Păunaș încă lasă bucată să se

rațească. Lui îi mai place cîntarea decât mîncarea. El încă cîntă, și cîntă și Anița. După cîntare începe joc, iar după joc iară cîntare. De astă dată și Nonu are dragoste cătră cărnați și carne, dar nu slăbește din beutură.

Beutura însă e iscoada diavolului, ea te face să-ți perdi cumpetul, să-ți perdi mințile. Așa s'a întemplat și cu Nonu. El încă nu era sătul de cărnați când limba îi era prea groasă în gură.

Ș'apoi omul e poamă blăstemată: din ce bea din ce-ar mai bea. Și Nonu încă era om.

El bind căpeta sete. De acea beu până își perdî nu numai mințile, dar și simțirile, și rămase ca mort.

Păunaș îl așață pe laviță, ca să se odihnească bietul bătrîn.

„Unde l'ai aflat?” întrebă Păunaș pe nevasta sa.

— „Sub clopotnița din Boureni, ședînd pe un fund de ciubăr; pe cum se vede cerșia!”

— „Sărăcul bătrîn!.. Hai să facem o glumă cu el!”

„Ce?”

În camera din Viena, desbateră despre tratatul dela Berlin se continuă cu aceeași vivacitate. Din opozițiune a mai vorbit numai Neuwirth și pentru guvern a vorbit ministrul Unger. Vorbirea cestui din urmă este plină de frase și a produs puțin efect asupra ablegaților.

Pentru a evita toate perplesitățile ministrul Tisza a propus în consiliul ministrilor, a subșterne legislațiunei un proiect de lege, care ar încrede deocamdată guvernului comun administrațiunea Bosniei. Se înțelege, că a tot putintele ministru s'a și deobligat a mijloci primirea acestei legi în camera Ungariei. Ministrul president al Austriei principele Auersperg însă a declarat Maj. Sale, că el nu va fi în stare a câștiga în cameră o majoritate pentru astfel de lege.

Jurnalele din Berlin aduc scirea, că Bismark are de gând a-și retrage proiectul pentru pedepsirea deputaților camerei. Se vede, că acest proiect a întîmpinat până a nu ajunge în cameră o prea mare opoziție din toate părțile.

O mică neînțelegere s'au escat la statorirea hotarului între Dobrogea și Bulgaria, care neînțelegere se va da plenipotențiarilor dela Congresintă în aceasta privință un punct de vedere particular și opus tuturor celorlalte puteri. Este probabil, că hotărîrea liniei de graniță va rămâne cea proiectată și spriginită de celelalte puteri. Despre întrunirea comisiunei de hotar acum în timp de iarnă nu poate fi vorba.

În camera francesă ministeriul frances și-a desvoltat un fel de programă, care fu însă primită de cătră republicani cam rece. „Republique française”, organul lui Gambetta, o numesce nemulțămitoare, neclară și reu stilisată. În Versailles stînga republicană a ținut o adunare, în care a fost înscriși 242 membri; adunarea a hotărît, că programa ministeriului

„Adă-mi cismele cele noue și jocu, că apoi ți-oiu arêta gluma.”

În vreme de 1/2 oară, Nonu, care zăcea ca mort, fu desculțat și încălțat cu cisme noue, desbrăcat de mantaua lui petecită și îmbrăcat cu cojocu. Toate posunarele și straița i se infundă cu colaci și cu cărnuri, mai adangînd și câte-va părăluțe.

În chipul acesta, îmbrăcat și încărcat de merinde, Nonu este dus de Păunaș și aședat în sanie. De aci Păunaș nu și opri călușei până lângă clopotnița din Boureni, unde ridică pe umere pe bătrînul diplăș, îl duse și aședă pe butlănașul ce l'ăștepta.

Când se crepa de diuă, Nonu se tređi, încolăcit preste butlănașul seu fărmeecat.

„Doamne! ce vis cumplit am visat” duse el stînd încă cu ochii închiși și aducîndu-și aminte de cele petrecute. „Ce poate fi, că me îmboldesce așa în coaste?” își duse după o gândire oare-care. Apoi începî a se pipăi.

„Măi! dacă aici nu l' lucru curat... farnecele babei...” Aceasta îl silise să și deschidă ochii.

FOIȚA.

Sân-Văsiul lui Nonu diplășul.

(Sfârșit).

Nonu începe earăși să joace, ca un căpiat și după ce făcî roată mai de multe ori prin casă întreabă:

„Pe Vasile al Suciului, dicit că l'ai omorit?! Îmi aduc aminte, că a venit odată ud ca un miț, spunea că a lunecat de pe punte. Bine dicit că de atunci nu te-am mai vedut. Dară Vasile al Suciului trăesce, el s'a însurat, a luat pe Gafina lui Pipirig, și poți să-l veđi când îți place.”

A lua pe Nonu'n brațe, a l săruta, fu lucrul lui Păunaș la auđul acestei sciri îmbucurătoare.

„Ia-ți dipla Nonule, și-mi trage una să joc, să joc de bucurie că n'am omorit om, că te-am aflat!”

— „Eu să joc de bucurie că nu te-au spândurat” duse fericitul Nonu luându-și dipla.

Acum se începî jocul, la care luă parte și Anița, un joc! adevărat joc de bucurie.

Asemenea societății „Transilvania“ din București pentru sprijinul dat și on. membrii dela banca „Albina“ pentru ajutorul dat.

V. Comitetul având în vedere, că pentru a ajunge la realizarea scopurilor, ce 'și-a impus Asociațiunea prin statutele sale, îi trebuiesc mijloace materiale, având în vedere că pentru procurarea mijloacelor materiali e de lipsă, ca să aibă membrii cât se poate mai mulți, având mai departe în vedere, că comitetul are conștiința, că 'și-a făcut după putință datoria, întrebându-se toate mijloacele ce i-au stat la dispozițiune atât pentru mulțirea membrilor, cât și pentru încasarea tacselor dela membrii restanțieri, fără a fi putut obține un rezultat plausibil, roagă pe on. adunare generală a-i da mijloace pentru a delătura pe viitor aceste neajunsuri.

Din ședința comitetului Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor meseriași români ținută în 14 Decembrie 1878 în Brașov.

Bartolomeiu Baiulescu m. p.
președinte
Dr. Ioan Bozocan m. p.
secretar.

Varietăți.

* (Decorațiune) „Budapesti Közlöny“ dela 21 Ianuarie n. publică în partea oficială: Maj. Sa, la propunerea ministrului de lângă persoana Maj. Sale bar. Wenkheim s'a îndurat preagrățios a conferi fără tacsă Prea sântiei Sale P. Episcop al Aradului Ioan Mețianu ordinul coroanei de fer clasa a doua, în semn de recunoștință pentru meritele câștigate pe terenul bisericesc al instrucțiunii și filantropiei precum și pentru înaintarea afacerilor publice.

* (Grindine de decorațiuni). Un om galant este iubit de toți și mai ales de sexul frumos. Cu atât mai mult va ajunge în această plăcută poziție — un guvern galant. Lista a doua a damelor decorate cu crucea „Elisabeta“ ne dovedește, că guvernul român nu numai a fost galant, ci a umblat anume după simpatiile damelor. Cu o rară afabilitate guvernul român a distribuit crucea „Elisabeta“, (care la început era menită a decora damele, cari prin căutarea răniiilor sau bolnavilor ostași români sau prin instalare de spitale și ambulante au contribuit la alienarea suferințelor acestor ostași) la dame și fără acest titlu. Era cu puțință ca un guvern așa cavaleresc să-și uite de damele noastre, nu mai puțin dragălaşe și frumoase, ca cele din România? Aflăm astfel în lista a doua fără măsură lungă a damelor decorate între altele următoarele nume: Balint Carolina, soția protopopului Simeon Balint, Cosma Maria, soția deputatului dietal Parteniu Cosma din Sibiu, Elena, soția protopopului Țeran dela Lipova în Bănat, Mureșan Sevastia, Popp Elena, fiica deputatului dietal George Popp din Bazesti, Ana soția doctorului în medicină Ioan Moga, Bădilă Ioan*) din Sibiu; Maria soția protopopului Hanea.

* (Calea ferată Sibiu — Turnu-roșu — București) încă tot n'a ajuns nici măcar la începutul realizării sale, cu toate că neobositul d. consilier Iacob Bologa la mijlocirea Sașilor Sibieni a petrecut mai multe luni în București ca conducătorul unei deputațiuni, ce a fost trimisă și susținută cu spese considerabile din partea unui consorțiu vienez. Dacă însă ostenețele dlui consilier Bologa în cestiunea celei ferate n'au aflat cuvenita apreciere la ministerul din București, apoi totuși dsa n'a ră-

mas fără nici o mângăiere. Găsim a-decâ în listă tuturor acelor dame asupra cărora în rândul al doilea s'a revărsat cu mare prisosință darul „Crucei Elisabeta“ numele aproape a tuturor rudenilor femeiesci mai de aproape a meritatului d. consilier Bologa.

* (Departa am ajuns!) Vice-comitele octroat al comitatului Sibiu a demandat organelor sale, să deoblege comunele a abona „Hermannstädter Zeitung“ în locul altor foi, precum „Sieb. deutsch. Tageblatt“, „Telegraful Român“ etc. „Hermannstädter Zeitung“, care înainte cu vreo câte-va zile ne-a reflectat nouă, că nu este nici măcar inspirat de guvern, trece în cercurile oficiale drept organ oficial („Amtsblatt“), precum vedem dintr'o enunție oficială a preturii Nocrich, publicată în „Sieb. deutsch. Tageblatt“ dto 20 Ianuarie c. n. Însă „Hermannstädter Zeitung“ în adevăr nu poate fi foaie oficială, după ce este bine cunoscut, că în Ungaria întreagă există un singur organ oficial: „Budapesti Közlöny.“ De vreme ce dar d. e. „Telegraful Român“ sau „Sieb. deutsch. Tageblatt“ sunt adevărate organe ale poporului român, resp. ale celui sășesc, „Hermannstädter Zeitung“, neputând fi după lege foaie oficială, și nefiind în adevăr nice pe departe un organ al poporul i sășesc, este numai și numai organul unei coterie, ale cărei membrii sunt solidari intru a propaga interesele lor personale sus la guvern. Acesta apoi la rândul său se folosește după plac de acești oameni fără partid, a căror foaie reprezintă interese curat maghiarane. Nu ne îndoiim însă, că la o eventuală interpelație în proscima congregație comitatensă, se vor fi aflând iarăși oameni de sama unui Dr. Lindner sau Dr. Păcurar, cari vor pune cu cunoscuta bărbăție servițiile lor la dispoziția oficiului comitatens intru spriginirea impuneri de „opinie publică“ guvernamentală în comuetele comitatului Sibiu.

* (Serată literară-musicală). Junimea română din Budapesta va aranja în 12 Februarie n. o *serată literară-musicală* urmată de petrecere de danș, în sala dela „Grand Hotel Ungaria“, în folosul societății de lectură „Petru Maior.“

Cu aceasta ocaziune mai mulți juni îmbrăcați în costume naționale vor prezenta on. public în paușă jocul istoric al „Călușerilor“; ear corul vocal acompaniat de musică va întregi concertul cu „Cântecul gintei latine“, de Vasile Alecsandri, musica de măestru Marchetti

Budapesta, în 10 Ianuarie 1879.

Ofertele binevoitoare se primesc cu mulțămire și se vor cuita pe calea jurnalistică.

Bilete de intrare se capătă la dl Victor Babeș, medic (VIII. Maria utca 10. II. em.) începând din 12 Ian. în fie-care zi la oarele 1—3 p. m.; în localitatea societății (vâzci utca 10. III. em. 34. a.) la oarele 5—7 după mezaș; în sara petrecerii la casă.

Bilet de persoană: 2 fl. De familia: 3 fl pentru două persoane, de aici în sus se socotesc câte un fl. pentru fie-care membru din familie.

* (Onoare damelor române din Brașov). Petrecerea ce au arangiat'o damele române din Brașov în preseara zilei de anul nou a reușit cât se poate de bine în toate revințele. Scopul ei filantropic a fost atins în mod însemnat, căci au încurs aproape una miie florini, care se vor întrebuița de cătră Reuniunea femeilor române pentru instrucțiunea fetițelor orfane. De mult Brașovul nu a vețut o petrecere atât de frumoasă și animată. Societatea română a Brașovului cu aceasta ocaziune s'a mai arătat odată în vechia ei splendoare.

Soareaua de duminică seara se poate înșira cu tot dreptul între cele mai frumoase din câte le-a avut Reuniunea femeilor române dela înființarea ei. A fost nimerită idea, cu care a venit doamna Veturia Dr. Neagoe la adunarea generală a R uniunii femeilor române, ca să se facă o asemenea petrecere cu scop filantropic și totodată, pentru ca să se înainteze mai mult acest scop, să se contracte cu otelieri prețuri mai efitne ca cele obicinuite pentru mâncări și beuturi și diferența se cadă în folosul întreprinderii, iar pentru a atrage interesul publicului un număr de doamne și domnișoare se ia asupra-și sarcina de a inspecționa servițiul la mese și a controla ceea ce se consumă. Le servește spre laudă și onoare damelor noastre, că au îmbrășsat această idee și că formând îndată un comitet, au contribuit cu toate la strălucita reeșire a acestei nobile întreprinderi. Ceea ce a dat petrecerii un farmec și mai mare a fost împregiurarea, că damele însărcinate cu controla au apărut toate costumate și cu deosebire în costum național. Era natural, ca vedând această cunună frumoasă de dame grupate pe la diferitele mese apetitul oaspeților se crească îndecit și să se documenteze astfel și pentru scopul filantropic, ba cei mai mulți dintre oaspeți au și plătit îndoit și întreit prețul ce l datoriau frumoaselor controloare. În timp cât au stat oaspeții la mese s'a executat următorul program mic dar ales, 1. „Asaltul Plevnei“ marș (nou) de L. Wiest. 2. „Uvertura“ de Fr. Schubert. 3. „Hora Severinului“ de L. Wiest, coru de dame și de bărbați cu acompaniare de orcheștru. 4. „Alla stela confidente“ romanță de V. Robandi. 5. „Simfonia comică“ de Romberg. 6. „Panorama“, potpuriu de Alois Kraus. Apropiându-se oara 12 s'au ridicat mesele din sala cea mare și punct 12 a apărut un moșneag bătrân reprezentând anul 1878 și îndată după densusul un logofăt tinerel pe frunte cu inscripțiunea 1879. S'a încins apoi un dialog comic foarte interesant între aceștia doi, dintre cari unul, d. adv. I. Pușcariu făcea pe anul 1878, iar celalalt d. comerciant N. Flusturean pe anul 1879. În fine a dispărut anul 1878, și a luat frânele guvernului anul 1879 începând musica de joc și frumoasele Romancuțe intrară cu toatele vesele în Horă. Vedeți în costumele cele mai atrăgătoare femeiesci din toate țerile locuite de Români. Ici o Brașoveană și o Selisteană, colo o Abrudeană și o Bargoancă (de lângă Bistrița), iar de altă parte costumele nu mai puțin frumoase din Bănat și din România, de pe la Câmpulung, Focșani, Argeș ș. c. l. După Horă urmară apoi celalalte jocuri. Astfel petrecerea din ce în ce mai animată a durat până în ziua. Amintim cu plăcere, că au luat parte la aceasta petrecere toate somitățile atât militare, cât și civile din loc și afară de aceasta un număr frumos de oaspeți din toate naționalitățile, cari, după cum am înțeles, cu toții au ramas prea încântați de succesul strălucit al sărei. Mulțămim din inimă damelor noastre din Brașov pentru îndoita plăcere ce ne-au procurat-o cu arangierea acelei petreceri.

„Gaz Trans.“

* (Portul Marsiliei și esportațiunea României). Darea de samă despre importațiunile de grâu în porturile dela Marsailles, publicată de agenția Havas din Marsilia pentru anul 1878, dă oare-care informațiuni interesante pentru România.

Importațiunile venite dela Galați s'au rădicat la 100,023 măși metrici; cele venite dela Băila, la 214,583 m. m. cele venite dela Tulcea la 7,492 m. m. cele venite dela Kiust. la 14,744 m. m.

Importațiunile venite din diferitele porturi ale Rusiei au fost de

6,146,630 m. m.; în această cifră numai portul dela Odesa reprezintă 1,485,695.

Cifra totală a importațiunilor de cereale în porturile de la Marsilia este de 7,529,079 măși metrici în anul 1878. În 1877 (anul resbelului) abia fusese de 2,538,088 m. m.

Iacă în fine câte-va prețuri curente de cereale în ziua de 1 Ianuarie 1879 pe piața Marsiliei.

Grâu (gkirca) dela Odesa 22—24 franci suta de klgr. Idem dela Galați 22—23 suta klgr. Idem dela Dunăre 22.50 suta de klgr.

Grâu fraged de Marea Neagră dela 20—21.50 suta klgr. Idem de Dunăre dela 20.50—21.50 suta klgr.

Ovės de Rusia 15.25 suta de kl. Idem de Dunăre 16 suta de klgr.

Porumbulu de Dunăre 13.50 suta klgr. Idem de Galați 14 suta klgr. Idem de cincuantino 17.25 suta klgr. Idem de America 14 suta klgr.

Orz de Dunăre pentru măcinat 13.75 suta de klgr. Idem de Rusia pentru măcinat 13.25 suta klgr. Idem de Dunăre pentru berăria 18 suta kl. Secară de Dunăre 15 suta klgr.

Correspondance Havas.

* (O plântă colosală). În Oceanul lin nordic s'a aflat de botanici o plântă nouă, numită „*Microcistis Pyritera*“ carea ținându-se de familia *Algelor* variază în nemărginite specii.

Unele din aceste specii variante sunt așa de mici, încât numai cu microscopul să pot vedé.

Un specimen al plânței acesteia însă este din contră așa de mare și colosală, de nu-și poate face omul închipuire. Aceasta *Microcistis*, crescută pe fundul mării sus numite așa să estinde prin crengile ei, de acopere 3 mile quadrate din fundul mării, are un trunchiu gros de 8 urme, așa dară un colos, față de care și arborii din California, renumiți de gigantici, sunt numai nesce pitici și nesce paie amărite.

* (Difteritis și cauza ei). Dr. Rupius din Freiberg a fost cel dintâiu, carele încă în anul 1822 a cercetat mai de aproape difteritis, boala aceasta înfricoșată, dară n'a putut da de cauza ei. Acum vine Dr. Power un medic englez și dice cu siguranță; că cauza difteritei ar fi laptele de vacă.

Un medic german însă nu vrea să scie, că laptele e cauza difteritei afirmând din contră, că laptele, carele cu deosebire în orașe se mănâncă nu mai fert, nu poate fi pricina boalei acesteia cu atât mai puțin, cu cât el chiar se conține nescari atome difteritice, prin ferbere toate aceste părțile cele periculoase le perde cu desăvârșire.

Nesciindu-se așa dară cu siguranță, că poate fi laptele de vacă cauza difteritei sau ba, s'au format spre deslegarea cestiunei acesteia foarte interesante o comisiune, carea după cercările făcute cu deamăruntul în aceasta privință, va comunica adevărul de toată lumea dorit.

* (27,000 de mile percurate cu velocipedul). Doi velocipediști parisiiani, baronul de Graffeurid și d-l Baumaille au terminat cursa cea mai mare, ce s'au făcut cu velocipedul. Ei au plecat la 16 Martie dela Paris, percurară vestul centrul, sudul și sud-ostul Francei, Italia de nord, și Svițera, reîntorcându-se la 21 Aprilie, după ce în 40 de zile au călcat 900 de mile. În aceste 40 de zile sunt cuprinse și 13 zile de repaos. Baronul de Graffeurid e abia în vârstă de 15½ ani, dl Baumaille e acel velocipedist, care la 1875 a făcut în 12 zile trajectul dela Paris la Viena. Acest d-n în cei din urmă 10 ani au percurat pe velociped 27,000 de mile, ceea ce face de trei ori circumferența împregiurul pământului!

*) Numele sunt reproduse întocmai după „Monitorul oficial.“

Borfăritul sau tulbăritul *)

este el normat prin legislațiunea patriei și ce oficiu politic sau ce judecătoreie regască este chemată a exercia jurisdicțiunea în cas de abateri.

Întrebarea aceasta după părerea noastră nu numai este superfluă ci ea vine ardând, când cunoaștem casuri faptice, unde organele financiare aflând persoane de pe mărginimea noastră prin sate adunând bucate pentru brăcini, ce le țes ele și apoi le dau în schimb pentru victualii — le trag la răspundere și le pedepsesc pentru borfărit.

Dacă frunțim legile aduse dela înangurarea noii ere constituționale din partea legislației noastre, constatăm, că nu am aflat nici o creațiune legislativă care ar regula în deosebi tulbăritul. Articolul de lege VIII din anul 1872 în § 105 lit. o) eschide espres tulbăritul de sub dispozițiile normate în trénsul și dice în ultima alineă, că până la altă dispozițiune din partea legislației servesc de îndreptariu legile și prescripțiile vigente. Art. leg. XXXVII: 1875 dispune apriat în § 5 alineă primă, că codicele comercial nu-și estinde valoarea sa pozitivă și asupra borfăritului.

Articolul de lege XXIX din anul 1875 supune prin dispozițiunile §-lui 8 acest ram de negoț unei tace de la 2—6 fl. v. a. și normează și competența oficiului primei instanțe în casuri, când legea s'ar călca. — Competința aceasta o dă legea acelei deregătorii politice, în a cărei cerc s'ar atrapa făcând negoț o persoană fără concesiune, carea are de a se pedepsi în bani până la a patra sumă a pozițiunii, ce era să solvească sub titlu „dare de venit“ înainte de esoperarea concesiunii pentru borfărit. — Până nu solvesce pedeapsa aceasta este respectivul comerciant oprit cu totul dela continuarea borfăritului.

Prin aceasta lege este normată apriat competența în casuri de călcarea legii. — De aici așa dară căștigăm atăta, că scim, că deregătoria politică, ca *forum apprehensionis* și nu organele financiare, este competentă a aduce sentința în prima instanță și apoi per consecvențiam va trebui în cas de apelațiune a se subșterne apelațiunea la vice-comitele comitatului respectiv.

Având acestea dispozițiuni pozitive la mână mai avem totuși de lipsă, a sci legea meritorică, carea tractează despre acest ram de negoț. —

Cum s'o aflăm, ca să nu sârim deadreptul la legile date pre timpul absolutismului celui mult urgisit de unii? —

Întregitoriul necesariu îl aflăm în articolul de lege XX din anul 1878 privitoriu la regularea referințelor vamale și comerciale între țările coroanei unguresci și celelalte regate și țări ale Majestății Sale și anume în §-l sau articolul, care în traducere dispune așa:

„Concesiunile de borfărit căștigate pe calea legii pentru locuitorii unui teritoriu provincial îndreptătesc spre exercierea borfăritului și pe teritoriul celalt provincial sub marginile, ce s'afă în vigoare pentru locuitorii proprii, după urmata vidimare a documentelor de borfărit prin deregătoria competentă.

„In respectul estradării concesiunilor de borfărit sânt de a se stabili

1) hâzoló kereskedés. Hausierhandel.

pe ambele teritorii după puțință prin cipii conglăsuitoare.“²⁾

Din aceste dispozițiuni să vede espresă stăruința a legislației, că în privința borfăritului vor avé pentru ambele părți ale monarchiei principii egale a fi investite prin norme pozitive. —

Lumină deplină revarsă în fine în această cestiune importantă ordinațiunea înaltului ministeriu de agricultură, industrie și comerțiu din 2 Decemvre 1878 Nr. 27,285, carea cu provocarea altmintrina într'un cas special privitoare la nesce agenți, ce umblă cu losuri sau sorți de loterie și alte asemeni bilete de jocuri la fortură — spre ale vinde la oameni, ce nu sânt vërșati cu astfelu de hârtii — la §. 12 litera n) și §. 19 litera c) a patentei împărătesci din 4 Septemvre 1852 foaia imperială de legi și de actele guvernului din 1852 mănunchiul LXXIV Nr. 252 demustrează după părerea noastră, că aceasta patentă imperială până atunci, până când legislațiunea țării va face în materia aceasta o deosebită lege, în ambele părți ale monarchiei austro-ungare are deplină valoare pozitivă.

Pre baza acestei espozițiuni am ajuns deci dară a sci în mod genuin definițiunea borfăritului sau tulbăritului, sub care se cuprinde *acel negoț cu marfă, care se face umblând din loc în loc și din casă în casă cu tulba fără de a avé un loc anume destinat pentru vânzare.* —

Concesiunea de borfărit se dă numai pre un an de țile și se va pute practica numai atunci, când borfariul va împlini aceasta obligațiune, ce i se impune, ca adecă în fie-care loc în care va intra e datoriu să-și vidimeze documentul de borfărit prin autoritatea politică ori polițiană de acolo, dacă se află în comună atare autoritate.

Concesiunea de borfărit se estradă din partea preturei cercuale respective pentru persoane aparținătoare de cercul preturei pentru patrie — după părerea noastră³⁾

Concesiunea trebuie conform pozițiunii tarifale ung. 59 timbrată cu un timbru de un florin, asemenea fie-careia prolongare a acestei concesiuni. — Aceasta concesiune legată de condițiunile § lui 3 din patentă imperială din 1852 pentru locuitorii din patrie nu se estradă până când respectivii borfari nu vor solvi mai întâiu darea de căștig pe un an la regescul perceptorat și anume:

- dacă borfariul poartă negoțul acesta pedestru cu . . . 3 fl.
- dacă fără soț însă folosind o vită de cal spre acest scop cu afară de aceasta de fie-care soț câte . . . 2 fl. și pentru fie-care cal câte . . . 3 fl.

Cercetarea și pedepsirea abaterilor în contra legii de borfărit⁴⁾ compete precum am dis acelor deregătorii politice adecă preturilor, în a

2) După original: „Az egy k állam területein azok lakói számára szabály kiadott hâzálási engedélyek, a másik állam területén az ennél lakáira nézve fenn álló kéréses ok mellott, a hâzálási engedélynek az illetékes hatóság által történt látogatása után jogot adnak a hâzálás gyakorlására.

3) A hâzálási engedélyek kiadására nézve mind két területen leh tôleg összhangzó elveknek kell alkalmaztatniok.

4) Noi așa deducem, că dacă borfariul se trage la răspundere pentru călcarea legii de acea deregătoria politică, în a cărei cerc de activitate se comite abaterea de lege, prin consecență logică concesiunea de borfărit are de a se estrada prin deregătoria politică, în a cărei cerc respectivul borfariu are locuința lui ordinară — § 4 al patentei imperiale din anul 1852 îndreptătesce la estradarea acestor concesiuni numai pre autoritățile de prefectură.

căror cercuri de activitate se vor comite atari abateri. — Pedeapsa se va dicta în favorul înaltului erariu dela 1—4 ori atăta, precăt era să se solvească darea demăsurată prin lege cu acel adaus, că borfariului nu'i este iertat, a'și continua negoțul s'eu până nu va fi solvit aceasta pedeapsă. (Argument §. 8 din art. XXIX ex 1875 în conec cu patentă imperială din 4 Septemvre 1852 Nr. 252 §. 8 și 9).

Credem deci dară a fi făcut prin acest tractat bun serviciu acelora, cari din oficiu au îndetorierea de a purcede în aceasta afacere pre mărginimea noastră de mare importanță și așteptăm a fi reflectați de cumva pre calea inductivă sântem duși în eroare.

Ne vom ținea de onoare, de a fi inițiat discușiunea acestei afaceri însemnate.

De sub Frumoasa finea 1878.

M. B.

4) În virtutea §-lui 20 a sus citatei patente imperiale cercetarea și pedepsirea abaterilor în contra legii de borfărit compete autorităților chemate a judeca și pedepsi abaterile financiare. Aceasta dispozițiune se vede a fi dat ansă organelor financiare, a procede ele cu cercetarea și pedepsirea abaterilor normate în legea pentru borfari. Acest § este însă abrogat prin o lege specială după maxima juridică: *lex posterior specialis derogat priori generali.*

Bursa de Viena

din 22 Ianuarie n. 1879.

Metalicele 5%	61 75
Împrumutul naț. 5% (argint)	63 15
Împrumutul de stat din 1860	113 35
Acțiuni de bancă	787 —
Acțiuni de credit	219 —
London	116 —
Argint	100
Galbin	5 55
Napoleon d'aur (poli)	9 33
Valuta nouă imperială germană	57 65

Economic.

Sibiu, 21 Ianuarie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.30—6.—; Grâu s'ecăreț fl. 4.30—4.90; S'ecară fl. 3.60—4.—; Orz fl. 4.—; Ov'să fl. 1.60—2.10. Cucuruz fl. 2.80—3.20; Mălaiu fl. 4.—4.50; Cartofi fl. 1.50—2; S'emênță de cânepă fl. 5.—5.50; Mazere fl. 5.—5.50; Linte fl. 10.—11; Fasole fl. 5.—5.50; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 5.—; Slănină fl. 30—35; Unsoa redeporc fl. 23.—25; S'eu brut pro 50 chilo fl. 15.—16; S'eu de Luminări fl. 23.—24; Luminări de s'eu 50 chilo fl. 27.50—28; Săpun fl. 20.50—21; Fân 50 chilo fl. 0.90—1.0; Cănepă pro 50 chilo fl. 32—34; Lemne virtoase de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirit pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 33—44 cr.; Carne de vițel 32—45 cr.; carne de porc 35—40 cr.; carne de berbec 24—26 cr.; o aue 10 de 25 cr.

Brașov, 17 Ianuarie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.—6.40; Grâu s'ecăreț fl. 4.70; S'ecară fl. 3.90—4.20; Orz fl. 3.80—4.20; Ov'să fl. 2.10—2.2; Cucuruz fl. 3.—; Mălaiu fl. 5.40; Mazere fl. 5.20; Linte fl. 10.60; Fasole fl. 4.—; S'emênță de cânepă fl. 5.40—Cartofi fl. 1.80; pro chilo: carne de vită 40 cr.; carne de porc 40 cr.; carne de oate 24 cr.; S'eu pe bovine proaspet fl. 32; (pro 100 chilo: topit 48 fl.)

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 1 Martie și 1 Aprilie imob. Mariei Stoicuț în Sibiel; în 17 Febr. și 17 Martie imob. lui George Schmidt și soți din Roșia; în 18 Ian. imobil. rămasului după Petru Schuster din Nocrich; în 21 Ian și 21 Martie imob. lui Francisc Grubel în Sibiu (trib); în 13 Ian. imobil. lui Andreiu Szigyártó în M. Regen (jud. cerc. Szász-Regen); în 21 Ianuarie pretensiunile active ale masei concursuale după Gero Banyai (trib Kézdivásárhely); în 12 Febr. și 12 Martie imob. lui Nicolae Bergan în Túr (jud. cerc. Aúd); în 13 Ian. imob. lui George Gabel și soți în Marpod (trib Sibiu).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de preot în comuna gr. or. rom. „Vucova“ (aproape de băile „Buziasiu“) în protopopiatul Jebelului, diecesa Caransebeșului, se escrie concurs până în 15 Faur 1879 st. vechiu.

Emolumentele sânt:

1. Cortel în casa afătoare pe locul parochial;

2. Folosința unei sesiuni parochiale (comasată la un loc) constatătoare din 33¹/₂ jugere de pământ de frunte;

3. Birul a 15 ocha bucate (cucuruz sau grâu) și 20 cr. bani dela 100—105 case;

4. Stola obicinuită în comună și adecă: cununia și logodna 3 fl., estrasele familiare a 50 cr., cedula pentru cununie 1 fl. Înurmătorile: de persoane mari 1 fl. 20 cr. și de cetirea fie-căruia stêlp 40. cr.

Doritorii de a ocupa acest post sânt poftiți a 'și trimate petițiunile lor instruate P. O. D. protopop al Jebelului în Jebel nesmintit până în termenul susamintit.

Vucova în 29 Decemvre 1878.

2—3

Comitetul parochial.

Nr. 213

3—3

CONCURS.

Pentru vacanta parochiă de clasa III-a din Ruși cu filia Streiu se escrie de nou concurs cu termenul până la 27 Ianuarie 1879.

Emolumentele sânt:

In parochia Ruși:

- loc de casă și grădină și 4 jugere pământ arător;
- dela 37 familii câte o ferdelă cucuruz în boambe și câte o ți de lucru;
- stolele îndatinat.

In filia Streiu:

- 12 jugere pământ arător fenaț și stolele îndatinat.

Doritorii de a concurge la această stațiune au a-și așterne petițiunile lor bine instruate în înțelesul statutului organic până la termenul sus amintit la subscrisul.

Hațeg, 30 Decemvre 1878.

În conțelegere cu comitetul parochial,

Ioan Raț m. p. protop.

Nr. 215.

3—3

EDICT.

Elena Vasiș din Herman, carea în an. 1874 părăsi cu necredință pre legiutul seu bărbat George Răvariu jun. tot din Herman, și pribegeste în lume fără de a se sci locul unde se află, prin aceasta se provoacă, ca în termen de un an de la publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial întentat asupra-i.

Brașov în 29 Noemvre 1878.

Forul matrimonial gr. or. al tracului protopresbiterial al Brașovului II

Ioan Petric m. p. protopresbiter.

Publicațiune.

În comitatul Hunedoarei sânt de ocupat 3 locuri de crâjmari, anume: în comuna *Ormindea*, lângă drumul țerei, *Podele*, lângă drumul țerei în apropierea Bradului, și *Sălisce* lângă Boița. — La toate 3 crâjmele se află Boltă și Trafică de tăbac și sare, și se poate tăia și carne. — Doritorii de a ocupa oare-care din acelea posturi de crâjmari trebuie să scie vorbi românesce, și are a se ofera la proprietariul George Bardoși în Boița.

[2] 1—3

1—1

Anunțiu.

Am onoare, a aduce la cunoștința on. public, că dela 1 Ianuarie a. c., am deschis cancelaria advocațională în Deva strada Margelei, Nr. 115.

Deva la 3/15 Ianuarie 1879.

Francisc Hoszu Longin, advocat.